Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De sacramento poenitentiae - Cod. Ettenheim-Münster 375

[S.l.], 1658

Disputatio IX

urn:nbn:de:bsz:31-133198

Visual Library

Q. qtrie imp
fitâ seu
Attrie. 412.

Reliqua dubia circa Attriem expediuntur.

Obj. 1. ütra prima rnsiõe: Si Confessionem dispensare ex Cõvio dolore, seqz eum q nugando sua gcta narrasset, qõ absolvi modo supervenerit dolor, s. ösgñ é absurdũ, qõ Dnus seqla majoris. Rão é, qã Confessio é maã proxima suy Sacrti adeoq dt applicari ex intentiõe faciendi Sacrm, qõ sicuti n fit baptismus nisi ablutio fiat serio et ex intentiõe conficiendi Sacrm baptismi, ita neq fiet Sacrm pnia, nisi q narret gcta ex intentione obtinendi absolõe et faciendi Sacrtm pnia.

Obj. 2. ütra sda rnsiõe: Si inter sole et terra eet vacuũ m. minimũ, sol ultra illud n agaret, eoq tegeffs illi interrumpat, qõ m. si post habita intentiõe et dolore domo exiens ad templũ in via aliquo alloquat, s. alvudaret disparatu n fiet Sacrm nisi intentiõe et dolore renovet. Dnqdo ösgñs: Si interventiõe actiõis disparata dolore interruptus n reassumat öcedo, sin seqz nego. Semp a. cum resumi saltẽ vtuale eo ipso quo post actiõe intentionem resumunt actiones ex pterita intentiõe et dolore, qñ dã n. reassumi vix gñt nisi resumat dolor et intentio, id n ita advertat, eo qt tales actus tunc facillime eliciant. Q. praxi a. sicuti tutiq é hrõ intentiõe actuale in administratiõe Sacrti ita m. actuale dolore in confessiõe. 17 Feb. 69

DISPVTATIO IX.

DE NECESSITATE ET OBLIGATIONE VIRTVTIS PNIÆ.

SECTIO PRIMA

An Poenitentia sit ad remissionem peccatorum absolute necessaria.

Sensus qsticis

Disput: 9. Sect: 1.

An Poenitentia sit ad remissionem peccatorum absolute necessaria?

Doctrie in Confessi[illegible] 413. Articulo

Sensus quaestionis est utrum possit absolute re-
mitti a Deo peccatum lethale (actuale n. cum respectu remittitur re-
mitti n. pot., nec Deus illud absolute odio habet) sine poenitentia
peccatoris ullo actu quo illud peccatum [illegible] aut [illegible]
retractet. Dicitur absolute, quia de facto ad remittendum peccatum lethale
mortale (de veniali n. n. est dubium) sine aliqua retractatione
exigitur peccatoris sicut docent Trid. sess. 14. c. 4. [illegible]
de contritione quae attingit a [illegible]
fuit a quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum [illegible]
omni actu [illegible] [illegible] poenitentiae

Primo Poenitentia n. est ad remissionem peccatorum absolute
necessaria. Ita plurimi Thom. [illegible] [illegible] [illegible] de-
[illegible] liberaliter condonare, sive [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] ob peccatum [illegible], sive [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sine ulla retractatione peccatoris [illegible] [illegible] condonare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ablata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potest Deus peccatum liberaliter condonare. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] injuria [illegible] [illegible]
[illegible] condonandi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] condonandi aut [illegible] condonandi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] condonando [illegible] [illegible] [illegible]
nihil [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Major [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Minor [illegible], quia ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
peccatum lethale [illegible] [illegible] remitti [illegible] [illegible] [illegible]
retractatione peccatoris [illegible] [illegible] potest [illegible] remitti peccatum lethale
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sine actuali retractatione, [illegible] [illegible] ad remissionem [illegible]
[illegible]. [illegible].

D. gtiâ im[illegible]
[illegible] 5.
Attrit. [illegible]

An Poenitentia sit ad remissionem peccatorum absolute necessaria.

Obz 9. [illegible] ad remittendum [illegible] tangit [illegible] [illegible], l. [illegible] [illegible], sive [illegible] ex [illegible] [illegible] ordinariam, atq. [illegible] m. in [illegible] absolute [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible], [illegible] [illegible] aut [illegible] satisfactione, l. [illegible], [illegible] [illegible] aut [illegible], [illegible] m. [illegible].

Obj. 1. Tamdiu manet [illegible] quamdiu manet [illegible] l. quamdiu [illegible] retrahitur [illegible] [illegible] [illegible]. Conf. [illegible] semel [illegible] aversio [illegible] ad [illegible] tamdiu manet aversio et conversio [illegible] retrahitur, [illegible] retractatio [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], nego. [illegible] ad Conf. [illegible] aversio et conversio [illegible], nego, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].

Obj. 2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tolli. [illegible] nego [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible], hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] libere [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Obj. 3. Deus [illegible] [illegible] tolle [illegible] [illegible] [illegible] actuale, [illegible] nego [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] 1. [illegible] [illegible] actuale [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] condonare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cedere jure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cedere jure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], h. e. [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

Disp: 9. Sect: 1.

An Poenitentia sit ad remissionem peccatorum absolute necessaria?

Agitur in sectione 5. de contritione

Ratio porro est quia Deus ex naturali odio quod [illegible]

Urgebis 1. [illegible] Deus [illegible]

Urgebis 2. [illegible] Deus odio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

R. 3. Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dgtrie Imp
Ptā s. At-
tritione 416.

Disp: 9. Sect: 1.

An Poenitiā sit ad remissiem peccatorū absolute Nearia?

n. semel e' in Deo manet in aeternū Jgo. Ad argtm
dngdo ans: retinet p tota aeternitate absolutus nego,
ligatus ex suppositione condonationis concedo. Ratio e' qa
facta condonatione p ōi instanti resultat in Deo p mori
memoria illius ligationis, q impedit libertatem p xa ad condo-
nandum l. n condonandum.

Urgebis, juxta immediate dicta, Deus p tota aeter-
nitate retinet jus ad condonandum l. n condonandum, q p
tota aeternitate manet fundatum sex motivum illius juris,
atq hoc e' pctm, qo p tota aeternitate manet pctm.
Re negdo utramq sequela. Ratio e' qa motivum seu fundam
illius juris n e' pctm absolute et simpliciter, s. sub condi-
tione Deus jam n condonavit.

Obj. R. Deus n' pt condonare pctm qui e'
contra naā rationem, qo p sola condonatione Dei n' pt tolli
tota malitia pcti hlis. Ans p bis, Deus n' pt dispensare
in aliq q' sit contra lege naā, neq n. pt facere ut mendacium
l. pjurium qa e' ex naā sua illicitum fiat licitum, qo n pt
condonare pctm qui e' contra naā rationem. Ad argtm
negdo ans: cum n. Deus sit author et supremum caput naā
rationis hr potestate condonandi offensa contra naā rationem
sicuti princeps in republica hr potestate condonandi offensa
contra rempublicam qa e' caput illius. Hinc ad Obiectionem
nego Ostm. Ratio disparitatis est qa malitia contra naā rationem
e' actus intrinsecus cui qo Deus n' potest mutare naā pcti
n' pt ex actu malo et illicito facere n' malum et licitum
at vo condonando malitiam contra naā rationem n' mutat naā
rerum, s. utitur jure supremo qa hr tanqm caput et
author naā rationis. Praeterea hoc argtm pbaret nullum
pctm poe remitti nisi cum consensu totius naā rationis qd
e' plane absurdum et ridiculum.

Sect. 2. Utrum

Disp: 9. Sect: 2.

Vtrum Poenitentia sit peccatori ad salutem necessaria ex praecepto?

D. qtrie imp. fcta s. Actia 417.

52

SECTIO SECVNDA.

Vtrum Pnia sit peccatori ad salutem necessaria ex praecepto.

Certum e apud. bes Tlos pnia ee pctoribus salvari volentibus neria necte medij juxta statum pctis hoc n. n'solu docet Trid. ses. 14. c. 4. asserens contritionis motu fue ad impetranda pctor venia oi tempore nerdu ver' m. varijs locis insinuat Scriptura nnatim Luc. 17. Nisi pnia egeritis oes sic peribitis. Qstio gto solum e de necte pcepti an sit pctor omittens agere pnia n'solu damnetur pp pcta pterita in qbus habituatur perseveravit ver' m. pp novu pctm actuale comissu in omissione pnia.

Dico Aliqua pnia e cuilibet hnti pctm mortale pronale ppiu neria ex pcepto. Itaoes Tlli contra Victoria, Medina et Wega docentes ea tm ee neria necte medij. Omissis vo pluribus pbabilibus efficacibus. Pbr 1. cui auctte Tlos citantur pse varia loca SS. Pru nnatim vo D. Hieronymus c. 7. in Ecclesiasten. Tertullianus lib. 4. de pnia c. 4. ubi possequa supposuisset ee bonu qd Deus pcipit subdit: Bonu e poenitere an n' qd revolvit? Deus pcipit.

Pbr 2. rae. qa tenemur ex justitia Deo satisfacere pp injuriam, tenemur lege charitatis Deum amare sup oia, adeoq reddere nos ipsi amabiles, aut saltem procurare ne ex pte nra aliqd sit, qd illu reddat a nobis rationabili avertu; tenemur lege nra ipsu revereri, concurrere ex charitate erga nos ipsos impedire nra morte aeterna, Deus multo magis qua temporale, qd tenemur post comissu pctm mortale poenitere. Sequitur Pbr. qtlibet pctm mortale e gravis injuria et

Neitē et obligaē urtis Poenitiæ. 418.

Disp: 9. Sect: 2.

Vtrū Poenitiā sit peccatori ad salutē nearia ex pcepto.

et offensa Dei, et pnia e medium unice nerū ad evitandam æternā damnaōe, omissio itē vltaria pnia e qda irreverēa et contemptus Dei, qd tenemur pœnitere.

— Hinc porro infero Pctorem obligari ad pœnitendū et detestandū pctm absq alio debito Dei suppeditato acceptanda satisfactiōe, adhuc lt Deus n pmisisset veniā pœnitenti, l. m. absolute nollet remittere pctm, ita pmis Deus absq ōi pnia pctoris cessisset suo jure, et remisisset ei offensā, id qd clare pt in luāis, qmvis n. Rex alqs condonaret subdito graviē irreverēa aut contumeliā ōtra se comissā adhuc jure naā obligaret subditus ad ondendū Deū plicere sibi qd comisit, et ad petendū veniā, atq ad dandū se paratū corrigere priorē errorē, alioq ipse ret denuo contemni si subditus ex pte sua nullo modo vellet satisfacere, s. abuti tanta principis sui indulgeā. Vtrū n. poēit Deus cū hac obligaōe pctoris dispensare dicā infra.

Dixi in conclusiōe 1. aliq pnia, ut pscindere a pnia explicita et implicita, pfecta et impfecta, pnia n. ex his et qdo sufficiat ad implendū pcepti pœnitendi pendet ab aliis majis, et patebit aliqd ex dicendis.

Dixi 2. Hnti pctm mortale pcondle pprū qd ad remissiōe orgli nulla defacto m. in adultis opus e pnia ut pt ex dictis de sacrtis in cōi, licet olim in lege naā p liberandis a pcto orgli adultis opus fuerit amore Dei sup oīa, n ut pctm illud retractarent, s. qd in illo statu n pcepit aliud medium p adultis disponendi se immediate adjustificatio.

Obj. 1. N teneor lege charitatis procurare ut me amet amicus, tm ut ego illū amem, go n teneor lege charitatis eligere pnia tanqm medium ne Deus me odiat et pctm condonet. Respondeo ans. amor n. pfecta amicitia exigit ut qntū e ex mea pte redda me alri amabile

Utrum Poenitentia sit peccatori ad salutem necessaria ex praecepto

D Necitate et obligatione utriusque 479. Poenitentia

53

amabilem, nec dum illi una susceptibilis avertendi se a [illegible] faciendo ab [illegible] illum offendendo vel [illegible] offendi offensam non retractando.

Obj. 2. Qui agit [illegible] contra charitatem [illegible] quae [illegible] [illegible] exponat se periculo aeternae damnationis [illegible] ille qui omittit finale [illegible]. [illegible] negando [illegible] [illegible] [illegible] qui volens omittit [illegible] finale exponit se periculo damnationis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et remoto, qui non omittit [illegible] finale [illegible] [illegible] habiturus [illegible] poenitendi [illegible] [illegible] omittens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte [illegible] [illegible] [illegible] omittere, hoc a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] operantis [illegible] animo, [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] omittant, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animo applicandi remedium [illegible] [illegible] [illegible] poenitentiae finalis.

Urgebis 1. [illegible] Possibilitas et [illegible] remedii non impedit [illegible] [illegible] [illegible] contra charitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contra charitatem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et vellet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Conf. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] enim [illegible] tradere [illegible] [illegible] [illegible] occidendo, [illegible] possibilitas et [illegible] remedii non impedit [illegible] contra charitatem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Medicorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpore et [illegible] [illegible] [illegible] evadere, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

⊕ Neitate et obligaé utitur Poenitiae.

Vtrum Poenitia sit Peccatori ad salutem necessaria ex precepto?

Vrgebis 2. Si quilibet pctm n' hit speciale malitia ex periculo inferni sequitur me n' posse dolere de pctis ex motivo inferni quod est falsum. Regula Obj: n' aliter pm dolere ex motivo inferni nisi quando exponere me periculo incurrendi infernum, quo si n' est specialis malitia exponere se periculo inferni n' potero detestari pctm ex motivo inferni. Conf. q. scitet se postquam peccavit certo recipiendum a Deo in gratia sive per contritionem sive per attritionem intra sacrm n' posse detestari pctm ex motivo inferni, quo ubi n' est periculum proximum incurrendi infernum n' potest esse detestatio pctis ex motivo inferni. Rc. adaequatum negando regula majoris ad ejus probationem dicendo exemplum n' aliter pm dolere ex motivo inferni nisi quando exponere me periculo inferni proximo l. remoto ocedo, proximo tm, nego, ut n. dolea ex motivo inferni sufficit quod pctm absolute mereatur infernum et peccans eum posset absolute incurrere. Ex quo m. pt ad Confirmationem quoniam posset ibi negari ossequia, quia in casu posito moraliter loquendo nullum est periculum inferni, nec remotum neque proximum adsit certitudo evadendi infernum. post dicta Con. 1.

SECTIO TERTIA

Quaedam Dubia circa Preceptum Pnia Solvuntur.

Quaeres 1. Vtrum Preceptum pnia revocetur aut spectet ad aliquod preceptum decalogi. Negat n' improbabiliter P. Vasquez, docens n' omnia precepta naturalia reduci ad decalogum, et talia esse illa Deo, diliges Dnum Deum tuum ex toto corde tuo, et proximum tuum sicut te ipsum quod censet n' esse e numero decem preceptorum, s. aliquid omnia reliqua transcendens. Idem sentit de precepto eleemosynae aut mrdiae, cujus nulla videtur esse mentio in decalogo. Verum Rc. probabilius esse omnia precepta naturalia contineri

contineri in decalogo, et quod praeceptum poenitentiae fundat in obligatione justitiae spectare ad septimum praeceptum, ipsum fundat in obligatione religionis et charitatis ad primum praeceptum, quod denique fundat in obligatione charitatis erga seipsum spectare ad tertium praeceptum.

Quaeres 2. An praeceptum virtutis poenitentiae sit pure naturale, an vero insuper positivum ex voluntate Dei. R. 1. praeceptum poenitentiae quo ad substantiam et formaliter sumptum est pure naturale, quia natura rationalis dictat esse Deo satisfaciendum pro injuria eo modo quo ab hac fieri possit Deum esse amandum super omnia non exponendi seipsum poenis aeternis, nec quo. R. 2. praeceptum poenitentiae quo ad modum satisfaciendi et evitandi poenam aeternam esse positivum ex voluntate Dei, quia contritio non est medium justificationis ex natura sua, s. ex pura Dei voluntate, quo poenitentia non obligat ad illud assumendum ex natura rei, s. ex suppositione tantum quod Deus libera sua voluntate illud praescripserit.

Quaeres 3. Utrum Deus possit in hoc praecepto dispensare. R. cum Molina Suarez et aliis contra Lugonem affirmative. Ratio est, quia licet Deus non possit dispensare in praeceptis naturalibus negativis, quia haec prohibent actum intrinsece et essentialiter malum, potest tamen in affirmativis, quia haec tantum praecipiunt actum bonum cujus omissione quae a Deo amari potest ex dictis de voluntate Dei, ubi ostendi non necessitari Deum ad amandum efficaciter esse bonum aut id quod melius est multoque minus optimum, adeoque nec ad amandum peccatoris contritione l. attritione. Ex quo infero contra Lugonem non solum posse Deum cedere jure quod habet ad amorem l. cultum sui ratione offensae praeteritae, verum quod independenter ab omni offensa habet ratione infinitae bonitatis et excellentiae, est non par utriusque ratio.

D. Neite et obligatione virtutis Poenitiae 422.

Disp: 9. Sect: 3.

Quaedam dubia circa praeceptum Poenitiae soluuntur.

— Quaeres 4. Vtrum hoc praeceptum obliget ad formalem et expressam detestationem peccatorum, posteaquam quis justificatus fuit per amorem Dei super omnia sine dolore formali et expresso de peccatis praeteritis. Resp. contra P. Suarez negative. Ratio est quia hoc praeceptum ideo praecise obligat ad poenitentiam ut per illam justificemur, (obligat n. praecise ad amplectendum medium justificationis hic et nunc necessarium) atque justificatio supponit jam obtentam justificationem per amorem Dei super omnia, non requiritur dolor, et detestatio formalis. Ex quo sequitur contra P. Suarez neque ex vi hujus praecepti necessarium esse tali casu propositum formalem emendationis.

— Quaeres 5. An si Deus non alligasset justificationem ad ullum actum nec ea de re quidquam hominibus revelasset, constaret tamen illis quod Deus peccatis offendat et illa puniat paratus sit m. dare auxilia ad bene agendum et poenitendum, licet remissio aut non remissio peccati sit futura in libera Dei voluntate, utrum sit tali casu obligatio praeceptum poenitentiae. Resp. 1. certum videri tunc adhuc hominem obligandum ad amorem Dei super omnia, quia hic est mixtum conveniens creaturae rationali, et aptus ad consecutionem veniae. Resp. 2. probabilius esse fore m. insuper obligationem poenitendi, quia contritio ratione doloris est medium mixtum congruum ad impetrandam veniam, et cum aliis unde illi homines essent (ut supposuimus) dubii quod ne actus justificet, tenerent ad contritionem. Ad porro probationem de statu illo imaginario idem illuc de statu puro naturae, vel etiam tunc hic post peccatum obligandum ad contritionem ut solum naturale.

SECTIO QUARTA

Quoties et quando obliget praeceptum Poenitentiae

Dico 1. Praeceptum poenitentiae non obligat ad poenitendum saepius de peccato remisso. Ita communiter Theologi contra

Disp: 9. Sect: 4.

Quoties et ijdo obliget preceptum Poenitiae?

Ad Neitates et obligae 423. virtis Poenitiae

55

contra quosdam ex antiquis doctores toties requiri dolorem de peccatis quoties ea memoriae occurrunt. Conclusio Pbi: ea nullum apparet fundamentum huius obligationis, nec ex textu [illegible] juris positivi divini [illegible] nec [illegible] ipso [illegible] quod peccatum jam est ablatum cessant omnia fundamenta obligationis naturalis exigit poenitentia. Neque obstat quod SS. Patres doceant semper esse agendam poenitentiam, et quod eo graviorem [illegible] gravius peccavit, agunt n. de eo quod est congruum et utilis [illegible] quod est precepti aut loquuntur in ordine ad satisfactionem et poenae temporalis, quae non remittitur tota sed sicuti culpae juxta proportionem poenitentiae.

Obj. Tenemur ex charitate erga nos ipsos reddere nostram salutem quam certissimam, ergo tenemur saepius conteri de eodem peccato. Sequela Pbi: incertum est utrum homo eliciverit veram contritionem, nisi judicet se eam habuisse, ergo ut sit de ea certior debet illam saepius repetere. Conf. Eccli. 5. dicit: De propitiato peccato noli esse sine metu, ergo precipit ut saepius de eodem peccato doleamus et conteramur. Re ad argumentum [illegible] tenemur nostram salutem reddere certissimam moraliter in aliquo gradu concedo, absolute et in omni gradu, nego. Ratio quia alias tenerem saepius confiteri eadem peccata, [illegible] baptismum saltem sub conditione, nam [illegible] multos defectus, [illegible] in materia, [illegible] in forma, [illegible] in [illegible] intervenire [illegible] absolute certi nos ejusmodi sacramenta valide suscepisse. Ad Conf. Re Ecclesiastici loquitur tantum per modum consilii, et ne simus nimis praefidentes ulterioribus peccatis Deum contra nos irritando.

Dico 2. Preceptum poenitentiae non obligat statim post commissum peccatum. Ita plerique Pbi: ex eo praxi Ecclesiae et fidelium [illegible] Confessarii prudentes de omissa statim post peccatum poenitentia confitentes

⊕ Neitē et obligāt ultis Pœnitiæ. 424.

interrogent, neq' ipsi se de hoc accusant, et sequeret differente pœnitentia toties de novo peccare, quoties suum peccatum commissum se reflectens, de illo n' pœnitet. Pro 2. quia alias vix unquam liceret hominibus sine novo peccato accedere ad confessionem cum sola attritione, cum inter illam et confessionem semper intercedat aliquis mora temporis et Cathecumeni, quos baptismus olim in Ecclesia diu differebatur semper fuerunt obligati prius procurare suam justificationem per contritionem, quam ea consequerent per baptismum, quod omnia videntur plane aliena a mente et sensu Ecclesiæ.

— Obj. 2. Permanere in peccato est peccatum, ergo non potest post commissum peccatum sine novo peccato differri pœnitentia. Ans. Obj. dicere: volo manere in peccato, est peccatum, ergo permanere in peccato est peccatum. Resp. ad argumentum dicendo ans. permanere in peccato est peccatum dicendo a peccato actuali præteritum, neque indistinctum, concedo. Hinc ad probationem dicendo ita ans. dicendo volo manere in peccato est peccatum, quod hoc hunc sensum: Sicut placet mihi peccatum præteritum, concedo; quod peccatum hunc sensum: volo differre pœnitentiam et sic in peccato hoc [illegible]

— Obj. 2. Tenemur ex præcepto correctionis fraternæ corrigere proximum quomodo primum pœnitentiam, ergo m. per pœnitentiam corrigere et emendare nos ipsos, magis n. obligat charitas hujus proximi. Dolet Canus negando sequentiam: si n. ergo videat bovem proximi jacentem in fovea teneor illum extrahere, n' ite si videat meum bovem jacentem, ergo magis obligat charitas proximi quam sui. Sed n' placet hæc instantia quia neque teneor extrahere bovem proximi si ipse videat suum bovem jacentem et tolleret, sicuti ego supponor facere circa meum, adeo eadem est ratio de bove proximi et meo. Et licet in rebus personalibus possimus magis negligere propria quam aliena, n' tamen in rebus spiritualibus. Melius ergo Resp. negando

De stabilitate et obligatione actus Poenitentiae

56

Quoties et Quando obliget praeceptum Poenitentiae?

Re negato ant. ad a., juxta dicta in conclusione [illegible] [illegible] statim agere poenitentiam ad primum [illegible] [illegible] corrigendo [illegible] ad agendam poenitentiam [illegible] [illegible] tunc primum [illegible] [illegible] tenetur de peccato commisso poenitere. Ubi [illegible] obligatio corrigendi proximum, [illegible] [illegible] offendenti (ut male supponit [illegible]) in [illegible] affirmativo. [illegible] faciunt [illegible] [illegible] illud; Exempli gratia Petrus habens 1000 aureos, tenetur sub peccato illos donare Paulo petenti, [illegible] Petrus vellet [illegible] eosdem aureos sibi in [illegible] donari a Paulo in principio negativi. [illegible] ipse se [illegible]

Obji. 3. Major est obligatio liberandi se a morbo vel morte spirituali, quam proximum a morbo vel morte corporali; atque libere continuare morbum vel mortem [illegible] corporalem est novum peccatum; ergo [illegible] libere continuare morbum vel mortem spiritualem [illegible] [illegible] poenitentiam. Re [illegible] morte spirituali [illegible] continuatio libera [illegible] [illegible] in libera continuatione [illegible] [illegible] de novo libere [illegible]

Neité et obligaé uitis Poenitiæ. 426.

Disp: 9: Sect: 4.

Quotiens et Quando obliget præceptum poenitiæ.

— Nec refert quod careâ gratiâ in qua supposuit semel peccato consistit mors ad aliquid [illegible] continuat ac in casu posito continuat morbus corporalis, quia ablatio gratiæ [illegible] ad tempus non videtur [illegible] neque peccaret mortaliter, quia [illegible] gratiam [illegible] et iterum [illegible] ad tempus [illegible] sicut non peccaret, quia potens illico frui visione beatifica eam differret ad unum vel alterum annum. Cujus ratio [illegible] est, quia in omissione procurandi aliquod bonum [illegible] ejus careâ non tam facile peccatum sicut in procurando [illegible] aliquid malum positivum, ut quod in casu in quo [illegible] ulterius negligit quod actus intensiores procurare [illegible] majus et majus augmentum gratiæ.

30. Obj. 4. Peccatum est injuria Dei, quod tenemur quod illo quamprimum poenitere, et hoc modo aliqua ratione satisfacere. Legitur Petri: quia non satisfacit Petro [illegible] cum primum quod peccat, quam quod Deo non satisfacit. Re ad argumentum negando [illegible] ad [illegible] si ex dilatione satisfactionis incurrat Petrus novum aliquod damnum [illegible] incurrat, nego. Inhuiusmodi fere semper ex dilatione satisfactionis, seque damnum [illegible] quia quamdiu [illegible] carat re sua impeditur [illegible] aut saltem opportunitate utendi juxta suum placitum secus contingit in Deo, quia quod se [illegible] damnum ex dilatione satisfactionis [illegible] satisfacia hodie sive cras [illegible] aeternitate de meo bono opere complacet [illegible] res sive existant hodie sive cras [illegible] aeterno [illegible]. Et si aliquid Deus ex dilatione satisfactionis [illegible] aliquod damnum [illegible] contingere

De necessitate, et obligatione praecepti Poenitiae. 57

contraxerat, eatenus quo Deum apud [illegible] valde [illegible]
[illegible] deffamasse et malam de illo opinionem generasse,
[illegible] quilibet quamprimum, tenetur diffamationem [illegible]
et honorem ablatum Deo restituere, sicut tenetur [illegible]
quamprimum restituere [illegible], quando [illegible].

Obj. 1. Filius qui parentem graviter offendit,
tenetur ex recta charitate et reverentia parenti debita
[illegible] quamprimum veniam petere, [illegible]
ratione charitatis et reverentiae Deo debitae quamprimum
poenitere. Conf. 1. qui [illegible] [illegible]
tenetur statim suum errorem retractare et emendare, [illegible]
[illegible] qui perdidit amicitiam Dei, eam quamprimum
[illegible] recuperare. Ant. [illegible] [illegible]
[illegible] causa in amato molestiam, [illegible]
[illegible] malum illius, atque [illegible]
illa offensionem et malum [illegible]
[illegible] [illegible]. Nego [illegible]
[illegible] novit arcana cordis quamdiu [illegible]
[illegible] obtinere differt [illegible]
[illegible] et in illa [illegible], adeoque [illegible]
[illegible] novo semper offensione. Hoc [illegible]
[illegible] in Deo cum omnia cordis [illegible]
affecta.

Ad 2dam Conf. [illegible]
[illegible]. Nego [illegible]
[illegible] judicat illud mendacium, adeoque de Deo
malam opinionem, quam tenetur quamprimum [illegible]
generasse [illegible], ut ille opinionem [illegible]
quo illa [illegible] de Deo [illegible] generatur, [illegible]
malam opinionem [illegible] deponere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

D. Neitate et obligatione urbis Poenitiae 428.

Disp: 9. Sect: 4.

Quoties et ijdo obliget praeceptum Poenitiae?

Ad 2dum Conf. Rx negatio causae majoris. Ratio est quia offensio sive odium mei, quod per peccatum causo in amico non est malum amico s. mihi, ipse n. illud libere exigit et per illud potius me punit. Non quia ideo est malum ... causa offensionis seu odij erga me, quia illud odium est malum amico, s. quia causa talis odij, h. e. peccatum seu offensa est malum amico. Sic licet Deo sit extrinsece malum peccatum non est tamen malum odijs peccati, aut peccatoris. Nec refert quod in hominibus propter odium causent insuper quoque in amico aliae afflictiones et anxietates internae, hoc non est ... ad rationem amicitiae, cum qua pugnat peccatum et ... ex aliis capitibus puta quia amicitia aliquis erat ... jucunda, aut necessaria. Neque hinc sequitur ... sine peccato nunquam in perpetuum cogitare de recuperandi amicitia offensi, hoc n. esset quoad contemptum illius.

Dico 3. Praeceptum poenitiae obligat in articulo mortis, idque l. media confessione si absit copia confessarij, ... attritione cum Sacramento. Ita D. Thomas et Tolet. Probatur quia ... nunquam alias l. mixto urget obligatio recompensandi honorem ... redintegrandi laesam ipsius amicitiam et liberandi se a damnatione ... Per periculum a morte non solum intelligit tempus mortis ... secutura, ver' m. quodlibet probabile periculum amittendi ... extremum, ver' m. morale, cujusmodi intercedit in ... et periculosa navigatio, aut itinere per loca latronum ... ubi mulieribus in parte mixto primo, in his n. casibus ... evadant, multi tamen etiam pereunt.

Anno 1659. 7. Martij Examinatus sum pro presbyteratu. 8. Martij ordinatus. 9. primitias ...

Ad M. D. G. A. S. E. H.

Ab Illmo ac Rndmo D. D. Josepho Corti Archiepiscopo Sebasteno, Suffraganeo Praesenti Eminent. Principis Card. ab Harrach.

Disp: 9. Sect: 5.

Utrum extra articulum mortis obliget quandoque per se praeceptum Poenitentiae.

Nestatem et obligationem 420 artis Poenitentiae.

58

SECTIO QUINTA.

Utrum extra articulum mortis obliget quandoque per se praeceptum poenitentiae

Dixi: per se quia utrum et quando hoc praeceptum obliget per accidens

Hoc. Praemisso.

34.

Dico Probabilius est non solum in articulo mortis

[illegible] m. extra illum in vita obligare quandoque per se praeceptum poenitentiae.

[illegible] Suarez, Valentia, Coniuck, Lugo et alij. contra D. Thomam

[illegible], Durandus, Navarrus, Medina, Vasquez, et quosdam recentiores

[illegible] extra articulum mortis numquam obligare praeceptum poenitentiae per se.

[illegible] nostra [illegible] verijs locis Sacrae Scripturae [illegible]

[illegible] praetores ad non differendam poenitentiam [illegible] sub interminatione [illegible]

[illegible] et gravium poenarum, quae loca vide apud Suarez, Tanner, Coniuck

[illegible] alios, tametsi ea tanquam inefficacia rejiciunt Lugo et Arriaga.

[illegible] 2. ratio: quia charitas erga seipsum exigit, ne peccatores [illegible]

[illegible] morali et notabili periculo aeternae damnationis [illegible] hoc faceret

differendo poenitentiam nimis dico aut m. ad articulum mortis [illegible]

[illegible] spatium non [illegible] non morali [illegible] intervenire multa vitae

periculum [illegible] et hoc est [illegible] inculcat [illegible]

[illegible] lucernas in manibus tenere, et ad judicium exigendum [illegible]

[illegible] esse, quia nescimus diem neque horam. [illegible]

[illegible] Mortis [illegible] adultum [illegible]

extra periculum mortis aliquo [illegible] elicere in vita [illegible]

[illegible] quo a fortiori tenebitur peccator elicere [illegible]

[illegible] in [illegible] justo, si bona fide [illegible]

[illegible] omittat, non est illud periculum aeternae damnationis [illegible] in

peccatore omittente [illegible] in Sacerdote.

[illegible] Differre poenitentiam ad unum mensem [illegible]

[illegible] periculum intra [illegible] breve tempus non est morale nec

notabile, quo neque differre ad duos [illegible] aut m. usque

ad mortem erit semper peccatum mortale. [illegible]

Disp: 9. Sect: 5.

Utrū ꝑ articulū mortis obliget ꝗdo͡q ꝑ se pceptū Poenitiæ.

D Neitate et obligaē q̄o. actis Poeni, tiæ.

N. ē opꝯ ut differens [illegible] ab longū tempꝯ [illegible] uno actu [illegible] et semel. Nolo poenitere [illegible] l. in hora mortis [illegible] Nolo poenitere hoc mense, [illegible] dicere: Nolo poenitere hoc mense, [illegible] singulis mensibꝯ usq ad mortē, [illegible] ad longū tempꝯ, [illegible] usq ad mortē. [illegible]

[illegible] differt agere poenit, [illegible]

[illegible] notabile. [illegible]

[illegible]

Obj. 2. N. ē assignabile ullū determinatū tempus in quo teneat [illegible] ante mortē poenitere, [illegible] et obliget [illegible] in articulo mortis. [illegible]

[illegible]

Disp: 9. Sect. 5.

Vtrum ✠ articulum mortis obliget quodcunque per se preceptum Poenitentiae?

De Necessitate et obligatione 1431. articulo Poenitentiae.

59

Quaeres 1. An preter preceptum naturale detur aliquod positivum, sive divinum, sive humanum, quod determinato tempore obliget ad poenitentiam. Resp. negative. quia nullum tale est in Scriptura Canonica, nec jure Ecclesiastico assignabile.

Obj. 1. Levit. 23 dicitur: Sabbatum requietionis, affligetis animas vestras; nam qui non fuerit afflicta die hac peribit, quod exponitur Scriptura preceptum poenitendi diebus festis. Resp. negando consequentiam. Ratio est quia ex ipsis Scripturae locis constat celebratio Sabbathi Judaici ostendit admissione laboris servilis, in nova autem lege addere in supplicationem audiendi sacrum. 2. quia sequeretur non solum peccatores verum etiam justos obligari ad poenitendum diebus festis, nam Scriptura loquitur universaliter.

Obj. 2. Datur preceptum annuae confessionis, quod in eijdem dicitur datur preceptum eliciendi contritionem. Sequela probatur: quia excusatur ab eo qui non potest facere, non idcirco excusatur ab eo qui potest facere, et quia potest potiore totum dicitur posse quod potest quod. Resp. ad argumentum negando consequentiam: ad ejus probationem dicendum assumptum, quod unum preceptum independenter ab alio uti contingit in materia solutionis pecuniariae, contritio solum dependenter, uti contingit cum contritione, quam Ecclesia nec preceptum precipere potest, nec supponere. Ecclesia autem non potest precipere interius directe, nisi dependenter a confessione, nego.

Quaeres 2. An sit obligatio naturalis et quidem gravis remissa culpa satisfaciendi pro ea temporali poenae (an remittitur cum ipsa culpa) pro actibus externis poenalibus quibus. Dixi 1. Naturalis quia ex natura satisfacere ex precepto legis novae accedendo poenitentiae a confessario dicam infra, ubi agam de poenitentia et satisfactione. Dixi 2. pro actibus externis quia meritum supernaturale interioris hominis justificati, totum consumitur in promerendo adeptio gratiae et gloriae. Ita communis. Resp. negative. 1. quia nullum est fundamentum admittendi talem obligationem. 2. quia alias non poenitentia licite non esset opera poenalia applicare alijs, quod est contra communem sensum et praxim Ecclesiae.

Obj. 1. Prov.

D. Neitate et obligat. 432. ultis Poenitia.

Quando preceptum poenitiae obliget per accns?

Disp: 9. Sect: 6.

Obj: 1. Trid. Ses. 6. c. 14. docet in poenitentia [illegible] contineri satisfactiones, p. jejunia, eleemosynas, orationes, et alia pia et spiritualia exercitia, quae poenitentia obligat ad satisfaciendum pro poenis temporalibus. Resp. negando ista: Conc. n. loquitur ibi de poenitentia quae imponitur a Confessario, et ex reliquo contextu, et quomodo loquitur de poenitentia [illegible] est specie [illegible], non voluit tamen absolute obligare, sed ex suppositione quod valeant evadere poenas purgatorii, quo sensu m. [illegible] dicunt satisfactiones esse poenitentiam post peccatum, et eo quidem majore, quo majus fuit peccatum.

Obj: 2. Peccatum commissum est a corpore et ab anima, ergo justitia poscit ut poena utriusque [illegible], quod non fieret si tota poena [illegible] ad purgatorium ubi fuit sola anima. Resp. 1. negando ans: peccatum [illegible] commisit a sola anima, quia ipsa sola est [illegible] libera. Resp. 2. negando [illegible] sufficit n. quod satisfaciant pars principalis in qua fuit [illegible] sicut illa sola satisfacit de facto [illegible] [illegible]

SECTIO SEXTA.

Quando praeceptum Poenitentiae obliget per accidens.

Certum est apud omnes praeceptum poenitentiae toties obligare per accns, quoties sub novo peccato [illegible] est status gratiae. Quinque autem [illegible] in [illegible] assignari a Theologis. 1. quando admonendum est ex officio [illegible] Sacerdotem. 2. quando urget vehemens tentatio et periculum peccandi, tunc n. [illegible] impetrandi a Deo auxilijs efficacibus ad vincendum [illegible] videlicet [illegible] amicitia illius. 3. quando urget publica aliqua [illegible] aut calamitas communis toti reipub: pestis, fames, bellum [illegible] sicuti n. tum tenentur singuli orare, ita m. peccata [illegible] provocata fuit, et vis impetrandi impedit, [illegible] poenitentiam retractare, et quando aggratiandum est aliqui opus heroicum et magni momenti, a quo publica salus et magna reipub: utilitas dependet, cum n. tum [illegible] auxilio, quod peccatoris ordinarie [illegible] non solet [illegible] [illegible] Ad. cum periculum [illegible] peccatum commissum [illegible] [illegible] in hoc ultimo casu sicut in prioribus [illegible] inter se [illegible] consentiant.

Ego vero [illegible]

Disp: 9. Sect: 6.

Quando preceptum Poenitentiae obliget p accns.

Ego vero omnipo primo ante de gravi multiplici eo dubio
a quo hanc obligari quo tempore ipso Poenitentiae obliger
tibi p tempus, ad quo ad tempus cum nullam ob principium ergo
dicit ita Navarrus, n. quia se a Deo obtinere aut saltem
exercitent et adiuvent, ad omittendum usum rationis, et
p contrae, mire ad longe haibi et diversi: Solo omnino quam
diversa amoro Dei sup. Ergo s. m. quia ad praecepta, ut ad
obtinendam veritatis efficacia p obligandi ut tria n. omnes tantum
ergo regnat retro p obliviendo illo opere tenetur.

Et hoc casu attinet statim quia n. in gradi ebulio ut
impetrandi ut p in gutto impetrante habi a Deo ex tria efficacia
obtinenda ut tria, nec tenetur ex m. tum quia non est ex obligatione
ut impedimenta impetrari, alias tenetur ad gravi quia ordinari
tutae et quia veniabia, ad m. haec p impedimenta negotiabilia
impetrari. Ajunt quia a priori a, quia impetrio n. tui nisi mendicitatis
tenti quia merito Dei in omnis ante justitiae. Et ita quia Deus
malitiam judicare a. et sua gratia, ob alia cum publica gravi
calamitates vitati. Probabile ipsum e. n. tenetur ad obligatum multi
ob publica aeque, quia a. quia quia de virtute m. gutto imponere
tota dicta vita, et amittere illa mala in aliqua capitaria publica
in ex statu gratia n. quia sunt gutto et sicut ab illo cum quia faciendi
in tempo omittere omne fit virtute. Dummodo in illo casu urgente
tempo obligaret gutto ad gratia, quia vix unquam deest in regul. bella
aut pestis, aut tempestas aut alia sit calamitas. Sine tamen m.
aut pestis, quia de sunt veniabilis et impossibilis morbis, quia
ipsa et frequentia cum aut occasio publicae calamitatis. Et hoc
aliqui tradunt (in dt. ch. parte creatura) ob tam gutto ordinem
vitae ad a Deo praeminenda, ut omittit veniabilis et gutto habi
vitae ut. et gutto tantum hd. t. Rg. Sp. aut Glumorus se a quia
omnino gravis tentatio sine dolore quia commiti, ita ratio ante obligat
tenet tamen ad actu gratia. Et ultimo denique ante m. urgent
quia a. tutu antecti, si non ratio urgent Deum impetrandi tenetur
ob modi, in quadrie gutto obtinere, alias obviati a. tali tenetur
impetrari ex clausa vel m. aut velle tempter aut quotidie gutto, ne
amittere, quia e. ultra ceo praecum et tutu Deum.

Ut. 433. Poenitia.

60

De Necessitate et obligatione 434. 4ti Poenitiae.

An detur speciale praeceptum Poenitentiae eliciendi contritionem in articulo mortis?

Obj. 2. Conc. Milevitanum can. 3. definit, hoc praeceptum justificante a quo dein a novo peccato mortali abstinere et illud contra docent. Dein quia per se a Deo gratiam longo tempore carere ... ad custodienda alia praecepta, mortalibusque peccatis vitandis praecepta ... obligat praeceptum poenitentiae per se. Resp. negando ... sine ... obligare ... qui ... ex ... quia ... non ... sine ... obligatione ... longo tempore, h. e. ultra annum. ... hoc ... qui facultas ... eliciendi ... a gratia ... aut habitualis ... actualis ... quae efficacia vel inefficacia, et ... speciale beneficium ... consistit ... in actu primo. ... cadit, ... facilior ... qui ... consensus aut ... consensus ... sufficiens, ... facilitatem ... resistendi, ... video unde ... illorum debeat obligari ad ... gratiam.

SECTIO SEPTIMA.

An detur speciale Praeceptum proprie eliciendi contritionem in articulo mortis.

Suppono quaestionem esse, utrum in articulo mortis sufficiat sola attritio cognita ut talis cum Sacramento, an vero insuper requiratur ex vi specialis praecepti proprie contritionis affectus. Affirmant Suarez, S. Thomas, Sanchez, Granado, Valentia, Arriaga, et multi recent. Negant Coninck, Fagundez, Lezana, Lugo, et multi alii quos sequendo. Prob. quia nullum habemus fundamentum inducendi talem obligationem, ut patebit ex solutione objectionum. 2. quia ista obligatio repugnat communi praxi fidelium et usui Ecclesiae, nam Confessarii solent moribundos ... confitentes ad eliciendam contritionem ... in illo articulo, ... Parochi quo ad moribundos disponendos ... hujus obligationis.

Obj. In negotio

An detur speciale preceptum Poenitiae eliciendi gratiae in articulo mortis?

Neile et 431. Obligae virtus Poenitiae.

61

Obj: In negotio salutis certa praeferenda sunt incertis atque non est certum attritione sufficere cum salute, quo negatur ut vero. Ergo negotio minoris, post decisionem Trid. videtur id esse de fide.

Urgebis: Etiamsi medium confessionis non sit incertum ratione attritionis est tamen incertum ratione Confessarij, quia ... ex negligentia aut oblivione non habere intentionem absolvendi quo periculo damni irreparabilis de aeterna salute adhibenda est contritio. Respondeo ans: est ratione Confessarij incertum moraliter, nego, absolute ... non tenemur a. ad procurandam m. in negotio salutis summam certitudinem, alias dicerent infantes moribundi saepius baptizari saltem sub ... quia m. circa illos baptismum potuerunt multi errores substantiales intervenire. Praeterea illud periculum ex parte Confessarij ... facile emendari, petendo absolutionem a pluribus et diversis sacerdotibus. Denique sequeretur non solum obligari peccatorem moribundum ad contritionem simpliciter, verum m. ad illam saepius repetendam, quia non est certum an prima fuerit vera et sincera contritio.

Dixi initio sectionis: Ex vi specialis praecepti poenitentiae quia teneri moribundos ad contritionem ex vi praecepti charitatis communis est Thomistarum sententia docentium hanc aliquotiens in vita et maxime in morte obligari ad amandum Deum super omnia.

DISPUTATIO X.

DE EFFECTIBUS POENITIAE

Duo circiter assignantur effectus poenitentiae, remissio culpae cum infusione gratiae, et remissio poenae cum reviviscentia meritorum. De primo effectu in hac disputatione, de reliquis in sequentibus agemus.

Sect. 1. Utrum.